

## כללי עבודה, התנהגות ואתיקה של מטפל/ת מטב והוראות בטיחות

### 1. הגדרת תפקיד

#### א. טיפול אישי והשגחה

שירותים אלה הניתנים בבית, נועדו לעזור לזקן בהתאם למגבלותיו, בביצוע הפעולות היומיומיות הבאות:

- הלבושה – עזרה לזקן ללבוש את בגדיו, לרכוס אותם וכדו'
- האכלה
- רחצה
- טיפול במצבי אי שליטה על הסוגרים
- החלפת מוצרי ספיגה ומצעים
- ניידות בבית ומחוצה לו
- השגחה למניעת סכנה לזקן או לאחרים

#### ב. עזרה בניהול משק בית

כוללת את ניקיון הבית וסידורו:

- סידור הבית, טאטוא, ניגוב אבק, שטיפת רצפות
- אחזקה בסיסית של ניקיון המטבח ובישול
- נקיון היגייני (אמבטיה ושירותים)
- כביסה קלה או כביסה במכונת כביסה
- קניות וסידורים מחוץ לבית

#### ג. תחום הטיפול החברתי

המטפל יבצע את הטיפול תוך יצירת תקשורת טובה עם המטופל, תוך התחשבות ברצונותיו, בהרגליו ובצרכיו של המטופל. המטפל ישמור על עצמאות המטופל ביחס של אמינות, הוגנות וכבוד כלפיו, תוך שמירה על גבולות התפקיד. המטפל ישמור על קשר קבוע ורצוף עם משפחת המטופל וגורמים מטפלים בקהילה.

### 2. כללי התנהגות של מטפל במטב

- א. שמירת סודיות: יש לשמור על סודיות מוחלטת בכל הנוגע למטופלים, אין להעביר מידע מכל סוג שהוא למי שאינו קשור לטיפול, אלא באישור והנחיית העובד המקצועי הממונה.
- ב. אסור! לעזוב מטופל ללא הודעה מראש וללא קבלת אישור מהעובד האחראי במטב.
- ג. אסור! למטפל לעבוד בבית המטופל בהעדרו. מכל סיבה שהיא: אשפוז, נסיעה לחו"ל, פטירה.
- ד. יש להגיע בזמן לעבודה.
- ה. יש להופיע בחלוק נקי ומגוהץ לבית המטופל.
- ו. יש לנהוג בכבוד ובנימוס.
- ז. יש להקפיד להוציא קבלה על כל סכום שהוצא עבור המטופל (גם אם אינו מבקש זאת).
- ח. אין להביא למקום העבודה ילדים או מלווים אחרים.
- ט. אין לעשן במקום העבודה.
- י. אין לשוחח עם המטופל ו/או בני משפחתו על שכרך, תנאי עבודתך ובעיותיך האישיות.
- יא. אסור לבקש או לקבל מהמטופל ו/או מבני משפחתו מתנות, או תשלום. העובר על איסור זה עובר על ההנחיות וצפוי לפיטורין.
- יב. יש לבצע את המטלות כפי שנמסרו על ידי העובד המקצועי האחראי.

### 3. תחום המנהל

- א. יש למלא ביומן העבודה את שעת תחילת וסיום הטיפול ואח"כ לחתום.
- ב. יש להשאיר את יומן העבודה בבית המטופל (לבטל"א בלבד) אגרת 148.
- ג. תחילת העבודה וסיומה בבית המטופל.
- ד. יש להקפיד להביא יומן עבודה בסוף חודש העבודה.
- ה. תוכנית העבודה כוללת שעת כניסה, שעת יציאה ומספר השעות בכל יום. יש להקפיד על ביצוע התוכנית כפי שנקבע.
- ו. יש להחתיים את המטופל או את בני משפחתו בלבד במקום המיועד לכך ביומן העבודה בסוף השבוע.
- ז. יש לדווח מיד למטב על כל שינוי במצבו של המטופל עקב אשפוז בבית חולים (אפילו אשפוז יום).
- ח. בקשות לחופשה יש להפנות לעובד המקצועי הממונה לקבלת אישור שבועיים לפני מועד החופשה.
- ט. יש להודיע למשרד על כל העדרות מהעבודה.
- י. יש לדווח לעובד המקצועי האחראי על כל קרבה משפחתית כלשהי בינך לבין מטופל.

### 4. הוראות בטיחות

#### א. שמירה על בטיחות המטפל

- יש להקפיד על רחיצת ידיים במים זורמים וסבון כדי למנוע סכנת הידבקות במחלות.
- חובה להשתמש בכפפות חד פעמיות בכל טיפול בקשיש סיעודי, בעת טיפול בהפרשות גוף, דם, פצעים ובמריחת משחות.
- בעת הורדת הכפפות, יש להקפיד שהצד החיצוני שהוא הצד המזוהם, לא יגע בעור הידיים.
- יש להקפיד על לבישת חלוק מטב בעת מתן טיפול סיעודי. אין ללכת עם החלוק מחוץ לבית המטופל.
- אצל חולה עם מחלה מדבקת יש להשאיר את החלוק באופן קבוע ולכבס אצלו.
- יש להקפיד על סביבה נקייה בבית המטופל ולהקפיד אוורור הבית והחדר שבו מתגורר המטופל.
- בעת מחלה אין להגיע לעבודה בבית המטופל. מטפל חולה עלול לסכן את המטופל ואת עצמו.
- בעת ניקיון הבית יש להשתמש בכפפות רב פעמיות ולא חד פעמיות (המיועדות לטיפול סיעודי בלבד).
- את עבודות הניקיון יש לבצע בנעליים סגורות ולא כפכפים, על מנת למנוע סכנת החלקה.
- יש לדווח על כל שינוי במצבו של הקשיש לבן משפחה ולעובד האחראי במטב (ירידה במשקל, שינוי במצב רוח, ירידה בכושר מנטאלי ומוטורי, חשד למחלה מדבקת, שיעול ממושך).
- יש להקפיד על שמירת הגב בעת טיפול בזקן (מעברים וניידות) לפי ההנחיות הניתנות ע"י מטב.
- בבית זקן המטופל בזריקות (אינסולין, וולטרן וכו') יש לדאוג לפחית עם מכסה או צנצנת סגורה אליהם יש לזרוק את המחטים המשומשות.
- מטפל שנדקר ממוחט – יש לדווח מידית לעובד האחראי במטב. זה יעדכן מידית את האחות הבכירה במטב, כדי להבטיח התייחסות וטיפול הולם.
- **מניעת הטרדה מינית** - בהתאם לחוק "מניעת הטרדה מינית" שמטרתו לאסור הטרדה מינית כדי להגן על כבודו של האדם, על חירותו ופרטיותו, יש לדווח לממונה במשרד על כל הטרדה של המטופל או מי מבני משפחתו כלפי המטפל.
- יש לדווח לממונה במשרד על כל גורם המסכן את המטפל או המטופל בביתו (חוטי חשמל גלויים, מחטים).

#### ב. היעדרות מעבודה/ חופשה /סיום עבודה בבית הזקן

- יש להודיע לעובד האחראי בשלוחה על כל היעדרות מהעבודה.
- יש להפנות בקשות לחופשה לעובד האחראי בשלוחה שבועיים לפני מועד החופשה.
- יש לעדכן את העובד האחראי לגבי כל תופעה או התנהלות חריגה של הקשיש ובני משפחתו או תופעה המתרחשת בסביבתו (התעללות פיזית או פסיכולוגית, הזנחה, ניצול כלכלי, העדר מזון, תרופות, אמצעי חימום או ביגוד לא הולם).
- יש לדווח מיד על כל אשפוז של המטופל בבית חולים (אפילו אשפוז בן יום).

- אסור! לעבוד בבית המטופל בהעדרו, מכל סיבה שהיא: אשפוז, נסיעה אל בני משפחה, נסיעה לחופשה מחוץ לבית, נסיעה לחו"ל, פטירה.
- יש לדווח מיד לעובד האחראי על הפסקת העבודה וסיבתה.

### ג. בטיחות הזקן

- יש להקפיד לשים את מספרי הטלפון לשעת חירום במקום גלוי ומוכר למטפל ולזקן (ילדים, שכן, קופ"ח, מד"א).
- חשוב להקפיד על תאורה טובה בבית המטופל.
- יש להבטיח שמיקומם ומצבם של רהיטים ושטיחים לא מסכנים את הזקן, ניתן להתייעץ עם העובד האחראי במטב.
- הרחצה תעשה בישיבה על כסא פלסטיק יציב עם פתחים לניקוז המים.
- יש להקפיד על מניעת החלקה (שטיח פלסטיק בתוך אמבטיה/מקלחון, ייבוש הרצפה).
- אין להשאיר את הזקן לבד במקלחת! (לכן חשוב להכין את כל הציוד הדרוש מראש).
- יש לבדוק את חום המים לפני כניסת הקשיש למקלחת ולוודא עם המטופל את טמפרטורת המים הרצויה לו.
- למטופל עם קטטר, יש לקבע את שקית השתן לפני הירידה מהמיטה. הקיבוע חייב להיות מתחת לקו החלציים כדי למנוע חזרת שתן.

### ד. ניקיון סביבתי

- יש להקפיד לאוורר את הבית בעת שימוש בחומרי ניקוי. רצוי לא להרבות בשימוש בחומרים בעלי ריח חזק כמו אקונומיקה.
- אין להעביר חומרי ניקיון מאריזתם המקורית למיכל אחר, מחשש להטעיה שתסכן את הקשיש.
- אצל מטופל דמנטי - חומרי הניקוי צריכים להיות בארון נעול הרחק מהישג ידו של המטופל.

### ה. סיוע בהאכלה

- יש לבדוק האם יש בבית המטופל פריטי מזון מתאימים לצרכיו של הזקן.
- יש להקפיד להאכיל את הקשיש בישיבה על מנת למנוע סכנת חנק.
- יש להתאים את המזון למצבו הבריאותי של הקשיש (אוכל דייסתי, אוכל חתוך לחתיכות גדולות וכו').
- בזמן שהזקן אוכל, המטפל יארוח לו לחברה, הנשוא חשוב מן ההיבט החברתי והבריאותי.
- בטיפול בחולה סכרתי, חשוב מאוד להקפיד על עמידה בלוח זמנים בהגעה לבית הזקן, כדי להבטיח שיקבל מזון ותרופות בזמן וכדי למנוע סיכונים של היפוגליקמיה (ירידת סוכר פתאומית).

### ו. דגשים חשובים

- לזקן המחובר למוקד מצוקה, יש לוודא בביקור הבית שהוא עונד את המשדר.
- יש להמליץ בפני הזקן לנעול את הדלת הראשית ולוודא הוצאת המפתח, יש לדאוג למפתח נוסף שימצא אצל בן משפחה או שכן, כדי שניתן יהיה להיכנס לקשיש בעת מצוקה.
- חשוב להנחות את הזקן לא לפתוח את הדלת לאנשים זרים ולהקפיד להתבונן בעיניית לפני פתיחת הדלת. חשוב שתהיה תאורה ליד בחדר המדרגות.
- רצוי שהדלתות בבית, במיוחד חדר האמבטיה והשירותים יפתחו לכיוון החיצוני ולא לתוך החדר.
- יש ליידע את הזקן/בני המשפחה על אביזרים המקלים על רחיצת הזקן ועוזרים לשמור על בטיחותו כמו ידיות אחיזה.
- אין להניח תנור חימום על רצפת חדר האמבטיה, יש להשתמש בתנור אמבטיה תקני התלוי על הקיר.
- יש להעדיף שימוש בפלטה חשמלית או מיקרוגל על פני אש גלויה.
- יש להקפיד שבבית המטופל, לא יהיו כבלי טלפון וחשמל ארוכים, כדי למנוע נפילות.

## ז. שימוש באביזרים

- המטפלת מסייעת לזקן בתפקוד היומיומי בלבד. אסור להזריק, להחליף תחבושות, לבצע חוקנים, להכניס זונדה או קטטר ולבצע כל פעולה חודרנית אחרת.
- אם הזקן משתמש באביזרים כמו פנרוז או קטטר, יכול המטפל לסייע לו באופן הבא: להסיר ולהלביש לצורך רחצה את הפנרוז. להחליף את שקית ההפרשות במהלך הטיפול כאשר הדבר נדרש. כל זאת בתנאי שקיבל הדרכה מאת גורם מקצועי, בכל הקשור לאביזרים אלה.
- אין לקבוע את הצורך בפנרוז או להתאים אותו. אין להחדיר או להוציא קטטר. רק גורם מקצועי יעשה זאת!
- אסור למטפל להזריק, להחליף תחבושות ולטפל בפצעים, לבצע חוקנים, להכניס זונדה, למדוד לחץ דם, להעניק שירותי פיזיותרפיה, ריפוי בעיסוק, האכלה בזונדה וכדומה.
- אסור למטפל לעשות שימוש בפעולות וחומרים מתחום "הרפואה האלטרנטיבית" או "הרפואה העממית" (כוסות רוח, עלוקות, מסז' רפואי, צמחי מרפא) וכל המלצה לטיפול שאינה מוגדרת ע"פ נהלי הביטוח הלאומי.

## ח. עזרה בנטילת תרופות

- ניתן לסייע לזקן בעת נטילת תרופות שנרשמו לו על ידי הרופא המטפל והוכנו מראש ע"פ ההוראות הבאות:
- להזכיר לזקן או לבני משפחתו כי הגיע מועד נטילת התרופה.
- להכין לו משקה לנטילת התרופה.
- לסייע לו "טכנית": להגיש את התרופה, לקרב אותה לפה, לסייע בתנוחה נכונה, לחצות את הטבליה.
- בכל מקרה של עצירות אצל המטופל, על המטפל לדווח לגורם המקצועי ולהעביר אליו את הטיפול.

## ט. התנהלות בעת אשפוז המטופל בבית חולים

- על פי נהלי המוסד לביטוח לאומי, מטפל רשאי לתת שירות לקשיש זכאי חוק סיעוד במהלך הימים הראשונים לאשפוזו בבית חולים כללי בהתאם להוראות העובד המקצועי:
- יש לדווח לעובד האחראי במטב על אשפוז הקשיש.
- טיפול בקשיש במסגרת בית החולים יינתן רק לאחר קבלת אישור מהעובד האחראי במטב.
- מטרת הטיפול בבית החולים היא שמירה על קשר עם הקשיש ובני משפחתו, דרישה לשלום, בדיקה אם כל צרכיו מסופקים, סיוע בקניות, טיול והשגחה.
- לפני כל פעולה כגון הגשת אוכל, משקה יש לוודא עם הצוות הרפואי במחלקה האם מותרת.
- החלפת חיתולים מותרת בשימוש בכפפות בלבד.
- סיוע ברחצה – אינו חלק מהגדרת תפקידך כמטפל בבית חולים.
- אירוע חריג – ידווח באופן מיידי לאחות אחראית משמרת במחלקה ולעובד האחראי במטב.
- יש לשמור על כללי ההתנהלות המקובלים במחלקה.

## י. התנהגות בעת חרום

- מטב הוכרזה בשנת 1988 על ידי רשויות הבריאות כמפעל חיוני. משמעות צו זה הינו שמטב מחויבת לתת שירותים במצב חרום. מצב חרום הינו מצב שמפר את השגרה כדוגמת מלחמה כוללת, נפילת טילים, שרפה, רעידת אדמה וכו'. בשעת חרום ניתן צו גיוס קיבוצי, המחייב את העובדים להתייצב לעבודה. צוות השלוחה במטב ישמח לעמוד לרשותך ולסייע לך ככל שיידרש על מנת להבטיח כי עבודתך תתבצע בהתאם להוראות והכללים אשר פורטו בהדרכה זו.
- הנך מוזמן לפנות למשרדי מטב ולעובד האחראי בשלוחה בכל שאלה והתלבטות. הנהלת מטב מבקשת להודות לך מטפל יקר על עבודתך המסורה!
- **אני הח"מ** \_\_\_\_\_ **ת.ז.** \_\_\_\_\_ **מאשר בחתימתי להלן כי קראתי בעיון את כללי עבודה, התנהגות ואתיקה של מטפל/ת מטב והוראות בטיחות וכי אני מתחייב/ת לפעול על פיהם במסגרת עבודתי עבור העמותה.**